

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv. IX. 30. 046/2010/5. szám

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Barra Balázs ügyvéd által képviselt **felperesnek**, dr. Zafír János ügyvéd által képviselt **alperes** ellen kártérítés iránt a Fővárosi Bíróságnál 8.G.41.448/2006. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.170/2009/11. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.170/2009/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 32.000 (Harminckettőezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A felperes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a peres felek között az alperes 2006. április 10-ei árajánlata alapján szállítmányozási szerződés jött létre, amelyben az alperes fuvarozási szerződés kötését vállalta a felperes ingóságainak az Amerikai Egyesült Államokból Magyarországra történő fuvarozása érdekében. A szállítmányozási szerződés teljesítésében az alperessel kötött szerződés alapján részt vett G M által vezetett INC. Az alperes a fuvarozási szerződést a H L hajóstársasággal kötötte meg. A felperes az ingóságai elszállításához 2006. május 4-

én egy 40 lábas konténer kiállítását kérte 2006. május 18-án de. 9 órára. A konténer kiállítását előfuvarozás keretében a hajóstársaság vállalta, amely feladatának egy közúti fuvarozó cég bevonásával kívánt eleget tenni. Május 18-án a hajóstársaság késedelme miatt, május 19-én 9 órára pedig a közúti fuvarozó járművének meghibásodása miatt nem került a konténer kiállításra, a május 19-én estére történő kiállítást pedig a felperes azért mondta le, mert nem vállalta az éjszakai rakodást. A lemondását az alperessel mint szállítmányozóval május 20-án közölte. Utóbb a felperes a fuvarozás megkezdésére újabb időpontot nem jelölt meg, így az alperes nem tudott intézkedni konténer kiállítása és hajótér foglalása érdekében. Az alperes 2006. május 24-én tájékoztatta a felperest arról, hogy a hajóstársaság hajlandó megtéríteni a felmerült kárt és a számla megküldést kérte. A felperes június 15-én küldte meg a számlát az alperes megbízottjának, aki az alperesen keresztül továbbította azt a hajóstársaságnak. A felperes - 2006. augusztus 17-én - az alperestől a szerződés teljesítését, valamint a kárának megtérítését kérte. Augusztus 25-én pedig az alperes arról értesült, hogy a felperessel kötött szerződés "okafoyottá" vált, mivel a felperes az ingóságai szállítását más módon kívánja megoldani.

A felperes a módosított keresetében - arra figyelemmel, hogy a hajóstársaság időközben számla ellenében 540 USD kártérítést részére megfizetett, - 1,043.217 Ft tőke, ennek 2006. május 19-étől járó kamatai és a perköltségek megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

A keresetét elsődlegesen arra alapította, hogy az alperes a konténer kiszállításával késedelembe esett. A szolgáltatást - figyelemmel a május 20-ára szóló előre megváltott repülőjegyre - csak ez időpontig lehetett teljesíteni, amit az alperes elmulasztott. Az elsődleges keresete jogalapját a Ptk. 299. §-ában, a 312. §-ában, valamint a 318. §-ában jelölte meg.

- Másodlagosan a Ptk. 516. §-a, az 517. §-ának (1) bekezdése, az 521. §-ának (3) bekezdése az 509. §-ának (1) bekezdése, valamint a Legfelsőbb Bíróságnak az EBH 2004/1/1039. sorszám alatt közzétett elvi határozatára alapítva kérte az alperes marasztalását. Álláspontja szerint az alperes felel az általa igénybe vett további szállítmányozó szerződésszegéséből, illetőleg a megbízói igény fuvarozóval szembeni érvényesítésének elmaradásából eredő kárért. Az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a saját nevében, de a felperes érdekében fuvarozási szerződést köt. A fuvarozóval szemben a szállítmányozó köteles a megbízónak a fuvarozási szerződésből eredő kárát érvényesíteni. Álláspontja szerint az ezen kötelezettségét elmulasztotta.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a szállítmányozási szerződést nem szegte meg, a fuvarozási szerződést

kellő időben megkötötte, a fuvarozó késedelméért pedig kártérítési kötelezettség nem terheli. Állította, hogy nem mulasztotta el a felperes kárigényének érvényesítését sem, az igényérvényesítés eredményeként a hajózási társaság 540 USD-t a felperesnek megtérített, a további igény érvényesítésére a felperes nem utasította.

Az elsőfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 8.G.41.448/2006/26. számú ítéletében a keresetet elutasította, és a felperest 480.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezése folytán hozott 14.Gf.40.170/2009/11. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta; a perköltségre vonatkozó rendelkezését megváltoztatta és a felperes által az alperesnek fizetendő első fokú perköltség összegét 62.600 Ft-ra leszállította. A másodfokú eljárásban nem volt vitás a felek között, hogy közöttük a Ptk. 514. §-ának (1) bekezdése szerinti szállítmányozási szerződés jött létre; hogy e jogviszonyban G M által képviselt INC is részt vett, továbbá, hogy az alperes a fuvarozási szerződést a H L hajózási társasággal kötötte meg, végül, hogy e társaság feladata volt a konténer kiállításának, a berakodást követően a kikötőbe történő fuvarozásának megszervezése, valamint a tengeri fuvarozás elvégzése.

Az másodfokú bíróság elfogadta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját avonatközásban, hogy az alperes kárfelelőssége a Ptk. 299. §-a alapján nem állapítható meg. Az alperes a szállítmányozási szerződés teljesítésével nem esett késedelembe, a fuvarozási szerződés megkötését határidőben teljesítette. A fuvarozást végző H L hajózási társaságot terhelte késedelem a konténer kiállítása terén, e cég késedelméből eredő kárért azonban az alperes nem felel, és nem állapítható meg a szerződésnek az alperes hibájából történő lehetetlenülése sem, mivel a felperes mondta le május 19-én a konténer kiállítását.

Osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját avonatközásban is, hogy az alperes a Ptk. 516., 517., 521. §-a és az 509. §-ának (2) bekezdése alapján sem kötelezhető a felperes kárának megtérítésére. Az elsőfokú bíróságtól eltérően azt nem találta bizonyítva, hogy az alperes az INC-vel a felperes utasítására kötött szerződést, ennek azonban a jogvita elbírálása szempontjából azért nem tulajdonított jelentőséget, mert ez utóbbi cég, illetőleg G M - a cég vezetője is - mindent megtett a szerződés teljesítése érdekében. Szerződésszegés ez utóbbi cég terhére sem róható, így az őt igénybevevő alperesnek kártérítési felelőssége ez alapon sem áll fenn.

Megítélése szerint az alperes a tájékoztatási és a fuvarozóval szembeni igényérvényesítési kötelezettségének is eleget tett amely igény érvényesítéshez Gurmai Mihály céget vette igénybe. A felperesnek tudomása volt arról, hogy a hajózási társaság csak 540 USD összeg erejéig téríti meg a kárát, - a felperes ilyen összegről állította ki a számlát; a hajózási társaság az összeget 2006. szeptember 18-án közvetlenül a felperesnek megfizette. A felperes az azt meghaladó kárának a fuvarozásával szembeni érvényesítését az alperestől nem kérte, még a 2008. június 10-ei tárgyaláson is ekként nyilatkozott. Kifejtette, hogy a Ptk. 509. §-ának (2) bekezdése a perbeli esetben nem alkalmazható, mivel a felek között nem bizományi, hanem szállítmányozási szerződés jött létre. A kár összecszerűségét a követelés jogalapja körében elfoglalt jogi álláspontjuk miatt az eljáró bíróságok nem vizsgálták.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalma szerint - annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte.

A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Ptk. 521. §-ának (3) bekezdésében, és az 509. §-ának (2) bekezdésében foglaltak megsértésében jelölte meg. Előadta, hogy a szállítmányozási szerződés a bizományi szerződés egyik speciális fajtája. A Ptk. 521. §-ának (3) bekezdése szerint a szállítmányozási szerződésre a bizomány szabályait kell alkalmazni. A Ptk. 509. §-ának (2) bekezdése szerint a bizományos kötelezettsége a kártérítési követelés érvényesítése is. Ezt fogalmazta meg a Legfelsőbb Bíróságnak az EBH 2004/1/1039. sorszám alatt közzétett elvi határozata is. Álláspontja szerint az alperes e kötelezettségét elmulasztotta.

Hivatkozott továbbá arra, hogy a másodfokú ítélet azon részében iratellenes, amelyben megállapította, hogy az 540 USD-t meghaladó "költségigényét" az alperes felé nem jelentette be. Előadta, hogy a 2006. augusztus 17-én kelt levelében 6.000 USD kártérítés megfizetését kérte, amely követelését az alperes a 2006. augusztus 25-én kelt válaszlevelében elutasította.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt nem találta jogszabálysértőnek.

Alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a másodfokú bíróság ítéletének az igényérvényesítéssel kapcsolatos ténymegállapítása iratellenes, mivel az ott leírtakkal ellentétben 2006. augusztus 17-én 6.000 USD kárigényt jelentett be az alperesnél, amely igényt az alperes 2006. augusztus 25-én írásban elutasított.

A másodfokú bíróság az ítélet 10. oldalának harmadik bekezdésében a fentiekkel szemben azt állapította meg, hogy az alperes a Ptk. 517. §-ának (1) bekezdésében írt igényérvényesítési kötelezettségének eleget tett. A hajózási társasággal szemben a kárigényt érvényesítette, a társaság 540 USD-t ismert el és fizetett meg a felperesnek. A felperes nem kérte az alperestől, hogy az ezt meghaladó kárigényét a hajóstársasággal szemben érvényesítse. Az iratokból megállapítható, hogy a másodfokú bíróság ítéleti tényállása helytálló volt, a 2006. augusztus 17-én kelt levelében a felperes nem az igény fuvarozásával szembeni érvényesítését, és ez okból perindítást, hanem a kár megtérítését kérte az alperestől, és ezt utasította vissza az alperes a 2006. augusztus 25-én kelt levelében. (1/F/4. - 1/F/5.)

A másodfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy az alperes az igényérvényesítési kötelezettségének eleget tett, érdemben is helytálló volt. Az nem volt vitás, hogy az alperes igényérvényesítésének eredményeként ismert el és térített meg a fuvarozó 540 USD felperesi kárt. A körülményekből a felperesnek magának is tudomása volt arról, hogy a fuvarozó per nélkül további károk megtérítését nem vállalja, további kárigény csak perben érvényesíthető. A szállítmányozó azért a kárért felelős, amely az igényérvényesítési kötelezettségének megszegése miatt éri a megbízót, azaz azért az összegért, amelyet a fuvarozóval szembeni perindítás esetén az ott eljáró bíróság megítélt volna. A felperes azonban 2006. augusztusi levelében nem a fuvarozóval szembeni igényeit jelentette be az alperesnek, hanem az alperes szerződésszegő magatartására hivatkozva, vele szemben a Ptk. 318. §-ára alapítva kívánt kárigényt érvényesíteni. Ilyen körülmények között az alperes nem szegte meg a Ptk. 517. §-ának (1) bekezdésében írt kötelezettségét azzal, hogy nem indított a külföldi fuvarozó ellen egy költséges és bizonytalan kimenetelű pert, amelynek megindítására a megbízótól felhívást nem kapott.

Alaptalanul állította a felperes, hogy az alperes a Ptk. 509. §-ának (2) bekezdése alapján felelősséggel tartozott a vele szerződött fuvarozó cég kötelezettségének teljesítéséért. A Ptk. 521. §-ának (3) bekezdése szerint a szállítmányozó szerződéseire és más jogcselekményeire a bizomány szabályait csak akkor kell alkalmazni, ha a Ptk-nak a szállítmányozásra vonatkozó XLIII. fejezetéből más nem következik. A Ptk. 517. §-ának (1) bekezdése azonban az 509. § (2) bekezdésétől eltérő, speciális rendelkezést tartalmaz. Míg a Ptk. 509. § (2) bekezdése szerint a bizományos a vele szerződő fél kötelezettségeinek teljesítéséért is felelősséggel tartozik - tehát nemcsak ügyviteli jellegű kötelezettségei vannak, hanem valójában őt magát terhelik azok a kötelezettségek a megbízó irányába, amelyekkel a szerződő harmadik személy neki tartozik -; addig a Ptk. 517. § (1) bekezdéséből következően a szállítmányozót csak ügyviteli jellegű, azaz igényérvényesítési kötelezettség terheli és azért a kárért felel, amely e kötelezettség megszegése folytán a megbízóját érte. (Kivéve a küldeményben bekövetkezett károkért való felelősségét.) Nyilvánvaló, hogy amennyiben a szállítmányozó maga felelne a vele szerződött fuvarozó szerződéses kötelezettségeiért úgy már nem a megbízó igényeit, hanem saját igényeit érvényesíthetné a fuvarozóval szemben, így a Ptk. 517. § (1) bekezdésének nem lenne értelme, hiszen a megbízót az igényérvényesítés elmaradásából nem érhetné kár.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.170/2009/11. számú ítéletét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a/ és (5) bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990.évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2010. március 9.

*Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s.k. a tanács elnöke,
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s.k. előadó bíró,
Dr. Lőrincz Györgyné s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül:

*bíróági írnok
(PBné)*